

Consultatiereactie

28/08/2025

Reactie op de publieke raadpleging van Elia met betrekking tot de scenario's voor het 10-jaar federale ontwikkelingsplan voor het transmissienetwerk elektriciteit

1 Inleiding

Elia Transmission Belgium ("Elia") en Fluxys organiseren een publieke raadpleging van vrijdag 18 juli 2025 tot vrijdag 12 september 2025 over de scenario's voor de evolutie van de energievraag, evenals over de gegevens en parameters die in deze scenario's worden gebruikt in het kader van de federale netwerkontwikkelingsplannen voor elektriciteit en waterstof.

Meer informatie betreffende de consultatie is te vinden op de website van Elia.¹

De Vlaamse Nutsregulator wenst met dit document te reageren op deze publieke raadpleging voor wat betreft de scenario's voor de 10-jaar federale ontwikkelingsplannen voor transmissienetwerken elektriciteit.

De Vlaamse Nutsregulator onderschrijft het maatschappelijk belang van het dossier en waardeert de inspanningen van Elia om in de documenten de resultaten van de studie inzichtelijk en transparant voor te stellen.

Deze reactie bevat geen vertrouwelijke informatie.

2 Studie 'Multi-Energy Scenario's' en het bredere proces van netontwikkeling

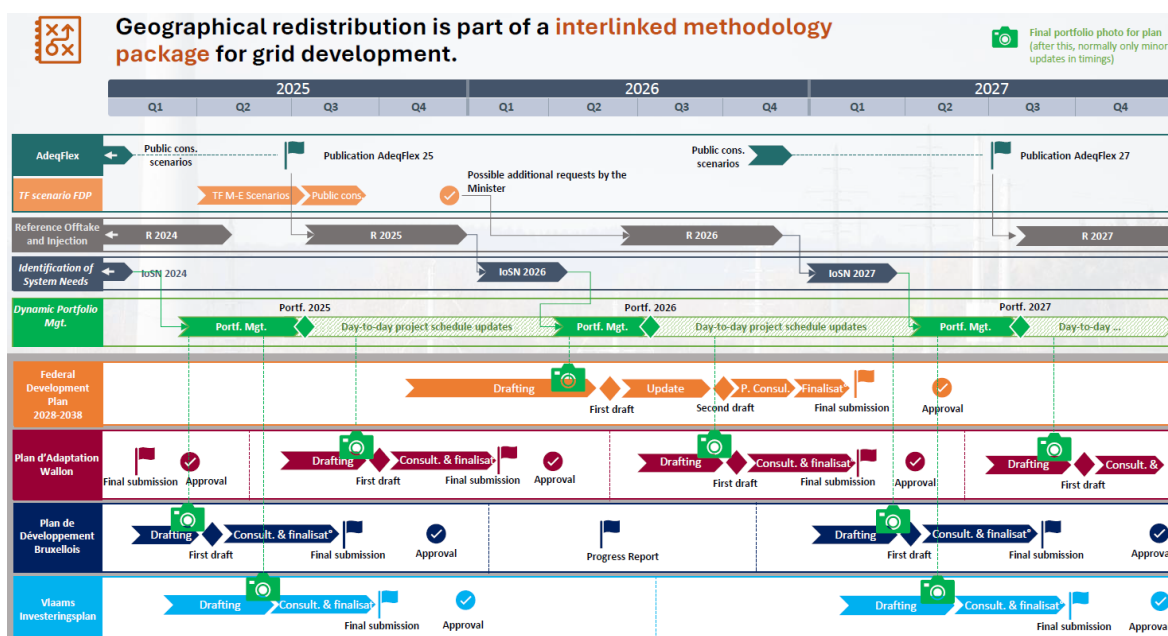
De publieke consultatie over de scenario's voor de 10-jaar federale ontwikkelingsplannen vormt het sluitstuk van de door Elia en Fluxys opgerichte taskforce '*Multi-Energy Scenario's*'². Deze studie maakt deel uit van het voorbereidende traject naar het eerstvolgende federale ontwikkelingsplan, voor de periode 2028-2038, en vormt hierbij een eerste stap.

Bij de kick-off van de door Elia opgerichte taskforce '*Local Redistribution of Injections and Offtakes*' ("LRIO")³ heeft Elia de samenhang van haar methodologieën en studies samengevat in onderstaande figuur 1:

¹ https://www.elia.be/nl/publieke-consultaties/20250718_public-consultation-on-scenarios-for-10y-federal-investment-plans-electricity-h2

² <https://www.elia.be/nl/users-group/werkgroep-belgian-grid/task-force-multi-energy-scenarios>

³ <https://www.elia.be/en/users-group/wg-belgian-grid/task-force-lrio/20250515-workshop>

Figuur 1 - interlinking studies en methodologieën (bron: Elia)

In dit overzicht vinden we de huidige taskforce ‘Multi-Energy Scenario’s’ bovenaan terug onder de afkorting ‘TF M-E Scenarios’⁴.

Volgens het begrip van de Vlaamse Nutsregulator, gebaseerd op de Elia-taskforces, valt het proces van netontwikkeling dus uiteen in een aantal functionele deelstappen, met elk een afzonderlijk traject. Samen moeten ze leiden tot coherente (net)ontwikkelingsplannen, op federaal en regionaal niveau. Het werken met functionele deelstappen vormt een andere aanpak dan bij het proces van netontwikkeling bij de Vlaamse distributienetbeheerders, waarbij werkmaatschappij Fluvius System Operator voor het tweejaarlijks geconsulteerde investeringsplan alle aspecten combineert in één traject en één consultatie.

Uit de taskforce ‘Multi-Energy Scenario’s’ begrijpt de Vlaamse Nutsregulator dat dit traject tot doel heeft om voor een aantal te definiëren scenario’s jaarlijkse verbruikshoeveelheden (TWh) te bepalen, zoals vermeld in paragraaf 1.1 van het consultatiedocument⁵:

At this stage of the process, the objective is to develop a set of scenarios and assess:

- *Yearly final energy demand per sector and per energy vector up to 2050 (except for methane, hydrogen and ammonia where data is provided up to 2040 only, considering current uncertainties). Some data being also provided per region, and*

⁴ Het traject ‘Multi Energy Scenario’s’ vindt nu voor het eerst plaats. Wat betreft het investeringsplan voor het Vlaamse plaatselijk vervoernet zien we in Figuur 1 dat het resultaat van de huidige taskforce effect zou hebben op het investeringsplan dat Elia in 2027 bij de Vlaamse Nutsregulator zal indienen. De huidige gewestelijke investeringsplannen zijn tot hiertoe gebaseerd op de scenario’s uit de Adequacy & Flexibility studies (‘AdeqFlex’ in Figuur 1). Het is voor de Vlaamse Nutsregulator niet transparant hoe beide processen, ‘Multi-Energy Scenario’s’ enerzijds en ‘AdeqFlex’ anderzijds, zich voortaan zullen verhouden tot of inspelen op elkaar, ook in het licht van de toekomstige gewestelijke investeringsplannen.

⁵ Accompanying document to the public consultation, op https://www.elia.be/-/media/project/elia/elia-site/public-consultations/2025/20250718_public-consultation-on-scenarios-and-data-for-energy-consumption-and-supply-evolution/subject/consultation_report_18072025_subject_to_public_consultation.pdf

- *The corresponding supply-side trajectories both for electricity and molecules (some also provided by region), and*
- *Capacities for transformations between the different vectors.*

Tegenover de jaarlijkse verbruikshoeveelheden worden dus ook reeds een aantal eerste realistische leveringsscenario's gedefinieerd. Hierbij zijn kostenbatenanalyses, economische optimalisaties en netwerkmodellering (nog) niet in scope.

Om aan netontwikkeling te doen moeten de jaarlijkse hoeveelheden op nationaal niveau uiteraard vertaald worden naar een lokaal netniveau om te zien wat de impact op het net is. De Vlaamse Nutsregulator ziet deze stap onder het proces '**Reference Offtake and Injection**', waarvoor de Elia-taskforce LRIO aan stakeholders meer inzicht tracht te geven wat betreft de methodologie. In deze stap worden de jaarlijkse hoeveelheden op geaggregeerd niveau vertaald naar een lokaal netniveau via een proces van "lokale redistributie" (in Fluvius termen: "strooiing"). Vervolgens kan dan de noodzakelijke netontwikkeling geanalyseerd worden, onder het proces '**identification of System Needs**'.

Het lijkt de Vlaamse Nutsregulator zinvol verder te verduidelijken op welk punt in deze processen er precies wordt overgegaan van jaarlijkse energiehoeveelheden naar uurcurves, en bijgevolg dus ook een eerste vorm van capaciteit. In het consultatiedocument wordt wel vermeld dat dit pas in een latere fase gebeurt, eens de scenario's met jaarhoeveelheden finaal zijn afgeklopt:

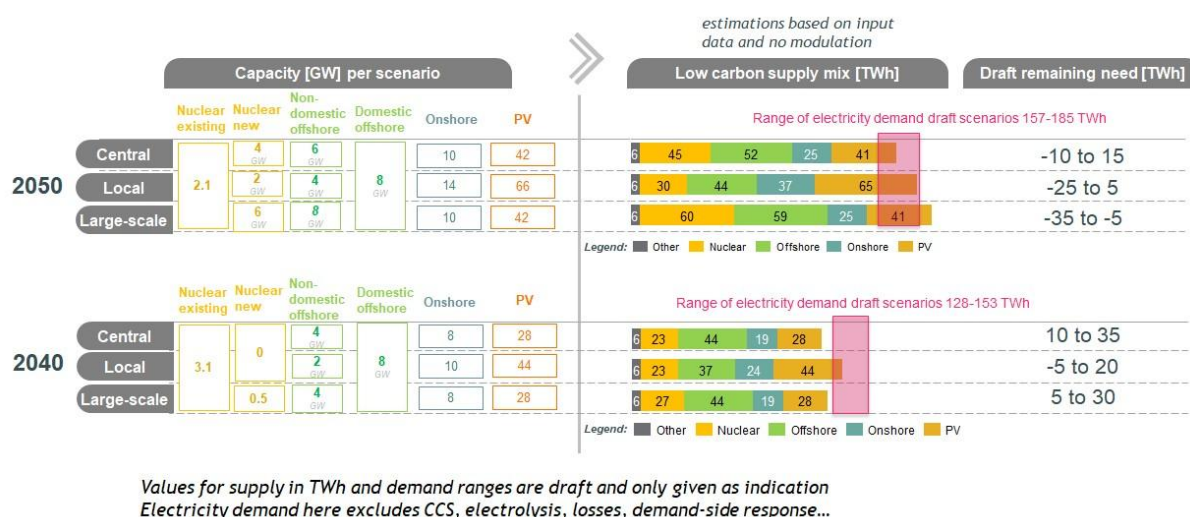
It is important to note, that the precise hourly dispatch will only be simulated once the supply and demand scenarios are finalized, and the corresponding input data is available. This will be done independently for the electricity market/system and molecules.

De uurcurves voor netontwikkeling⁶ krijgen voornamelijk nut na het proces van de lokale redistributie, gezien dan de impact op het netwerk duidelijk wordt en bijvoorbeeld ook een zicht ontstaat op afnameprofielen (anders dan verbruiksprofielen) en belastingsprofielen op netelementen, wat finaal de investeringsnoden transparant maakt. Op basis hiervan worden in de systematiek van Elia de investeringsprojecten verder geactualiseerd binnen een **dynamisch project-portfoliobeheer** na goedkeuring via de respectievelijke **investeringsplannen of ontwikkelingsplannen** ("optimal grid proposal").

In de publieke consultatie wordt eveneens een afzonderlijke bijlage met een methodologische bespreking van flexibiliteit geconsulteerd. Gezien bovenstaande bespreking is het voor de Vlaamse Nutsregulator niet duidelijk welke rol deze methodologische bespreking van flexibiliteit speelt in deze eerste stap 'Multi-Energy Scenario's' van het gehele netontwikkelingstraject, die als voornaamste doel heeft om jaarlijkse (verbruiks)hoeveelheden vast te leggen op nationaal niveau. Flexibiliteit betekent zeker niet (altijd) dat er minder energie verbruikt wordt, maar veelal dat deze verschoven wordt naar een ander tijdstip of een andere energievector. Wat betreft netontwikkeling (in tegenstelling tot adequacy) ziet de Vlaamse Nutsregulator de inbreng van flexibiliteit dan ook vooral maar als zinvol ná het proces van lokale redistributie. Uit de bespreking in paragraaf 3.11 '*Indicative supply-demand balance*' begrijpt de Vlaamse Nutsregulator dat flexibiliteit ook effectief nog geen rol speelt in de indicatieve energiebalans van 'figuur 3-9' (zie onderstaande Figuur 2), die de uitkomst vormt van de 'Multi-Energy Scenario's'.

⁶ Hier wordt dan uitdrukkelijk niet adequacy onder verstaan.

Het lijkt de Vlaamse Nutsregulator zinvol om verder te verduidelijken waarom een methodologische bespreking van flexibiliteit toch reeds is opgenomen binnen deze publieke consultatie, die de uitkomst vormt van de eerste stap 'Multi-Energy Scenario's'.

Figuur 2 - Publieke consultatie Figure 3-9 Overview of draft proposed electricity supply scenarios for Belgium

In de publieke consultatie worden de nationale getallen verdeeld over de drie gewesten. Het is voor de Vlaamse Nutsregulator niet volledig helder hoe deze opsplitsing zich verhoudt tot de verdere "lokale redistributie" die al in meer gedetailleerde mate rekening houdt met het elektrische net.

De Vlaamse Nutsregulator merkt op dat het opdelen door Elia van haar methodologie voor opmaak van de investeringsplannen over verschillende, opeenvolgende processen bij stakeholders tot verwarring kan leiden. Alhoewel Elia wel duidelijk maakt welke het doel en toepassingsgebied van een bepaalde methodologie of studie is, kan dit volgens de Vlaamse Nutsregulator nog explicieter en meer consequent. Dit zal stakeholders in staat stellen om hun vragen en opmerkingen gericht en in de juiste context te stellen. Bovendien biedt het de stakeholders de mogelijkheid om ook over de samenhang van de processen vragen en opmerkingen te formuleren.

3 Inhoudelijke commentaar

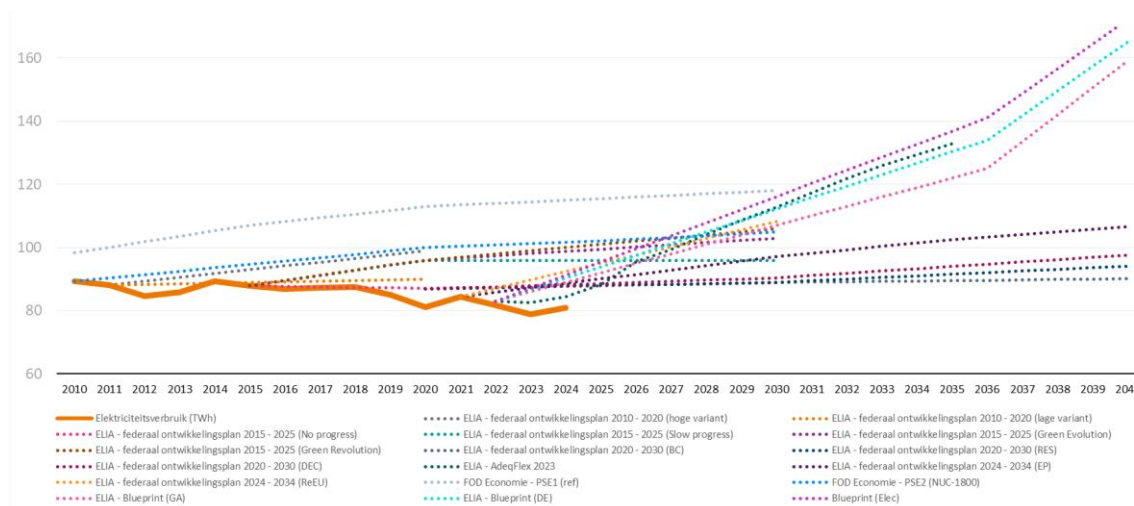
3.1 Scenario's voor de toekomstige elektriciteitsafname

Aansluitend op zijn reactie in het kader van de publieke consultatie van de CREG over het MOG II⁷, herneemt de Vlaamse Nutsregulator zijn bedenkingen omtrent de scenario's voor de toekomstige evolutie van de elektriciteitsafname. De assumpties hieromtrent hebben immers een belangrijke impact op de raming van de benodigde investeringen en de verwachte kosten en baten die die investeringen voor netgebruikers opleveren.

⁷ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/rapp-2025-06>

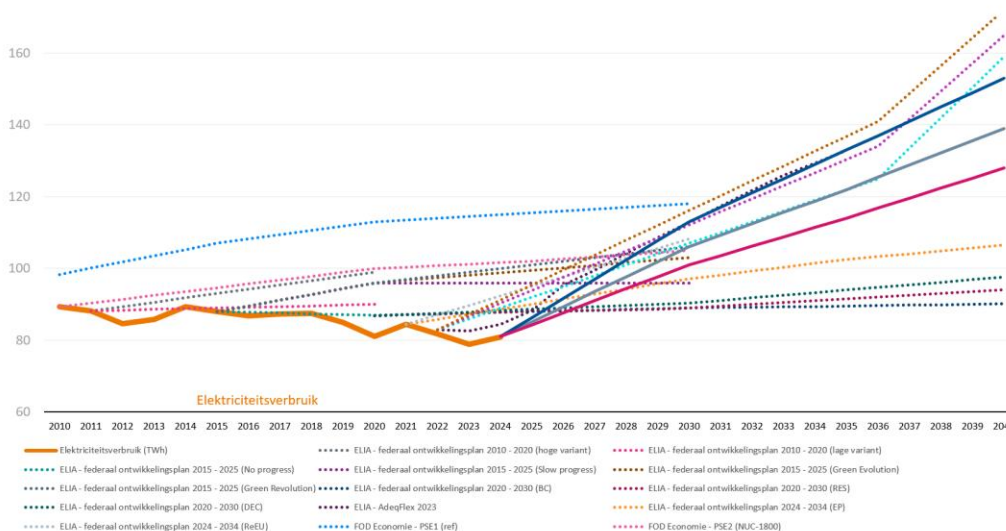
De Vlaamse Nutsregulator wenst hierbij volgende drie bedenkingen te maken:

Het verleden leert ons dat een **voorzichtige benadering** bij het gebruik van toekomstscenario's voor het elektriciteitsverbruik aangewezen is. De Vlaamse Nutsregulator toonde eerder met onderstaande grafiek⁸ de evolutie van het werkelijk elektriciteitsverbruik in België (in TWh) sinds 2010 (oranje lijn) en de verschillende inschattingen die door Elia en de FOD Economie in het verleden werden gemaakt richting 2040 (stippellijnen). Een vergelijking met het werkelijk elektriciteitsverbruik voor de periode tussen 2010 en 2024 toont aan dat de verwachte evolutie telkens een beduidende overschatting van de werkelijke evolutie bleek te zijn.

Figuur 3 - Elektriciteitsverbruik België (TWh/jaar) (bron: Elia, FOD Economie)

De scenario's in de huidige publieke consultatie voorzien nog steeds de verwachting van een sterke stijging van het elektriciteitsverbruik. We stellen evenwel een lichte herziening naar beneden vast ten opzichte van de scenario's uit Elia's laatste Blueprint studie, zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

Figuur 4 - Elektriciteitsverbruik België (TWh/jaar) met de nieuwe toekomstscenario's in volle lijn (bron: Elia, FOD Economie)

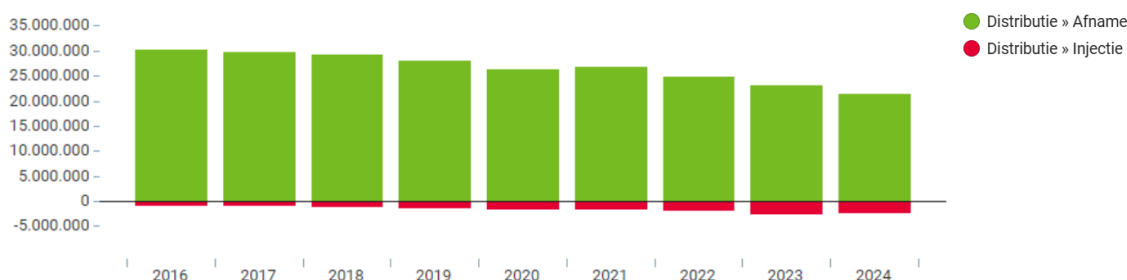
⁸ Uit presentatie Ondernemingsplan Vlaamse Nutsregulator 2025.

Voor de beoordeling van netinvesteringen is, zoals reeds aangehaald in paragraaf 2.1, de evolutie van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik minder relevant; wel de **evolutie van de afname(piek) en injectie(piek)** van het net. Niet het verbruik door gezinnen en bedrijven, maar de piekbelasting op het net zou netinvesteringen in hoofdzaak moeten drijven⁹.

Beide evoluties zijn niet noodzakelijk gelijklopend, zoals blijkt uit het laatste jaarlijkse rapport van de CREG over de evoluties op de Belgische groothandelsmarkten¹⁰. Zowel het elektriciteitsverbruik als de afname van het transmissienet in België vertonen over de voorbije jaren een licht dalende trend, maar het verschil tussen verbruik en afname wordt daarbij telkens iets groter. Steeds meer lokale productie en zelfverbruik spelen daarin een rol.

De studie van de CREG over de elektriciteitsbelevering van grote industriële afnemers in 2023¹¹ bevestigt die tendens, nl. ze illustreert dat zowel het aantal grote industriële afnemers als hun totale afname doorheen de jaren daalt.

De Vlaamse Nutsregulator stelt vast dat de jaarlijkse energiehoeveelheid afname door het Vlaamse distributienet van het transmissienet niet stijgt, maar al enkele jaren daalt. De jaarlijkse injectie vanuit het distributienet naar het transmissienet neemt daarentegen toe. Onderstaande grafiek toont die evoluties (in MWh per jaar). Cijfers op maandelijkse basis zijn beschikbaar in een dashboard op de website.¹²

Figuur 5 - Uitwisseling tussen distributienet en transmissienet (MWh)

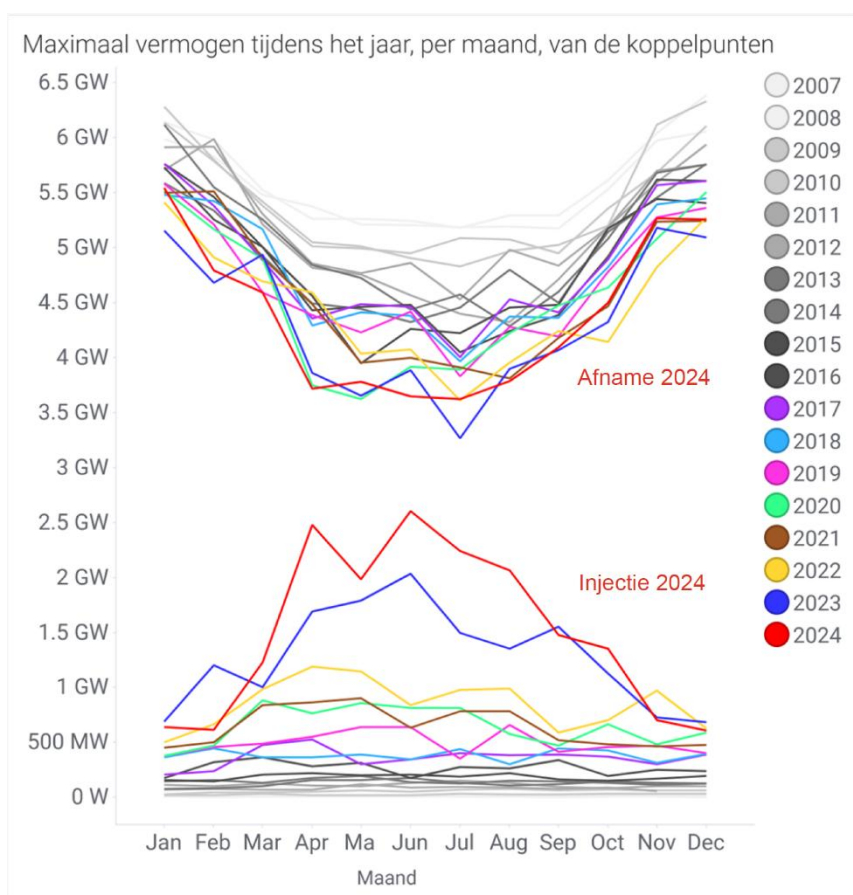
Ook de maximale afnamebelasting op de koppelpunten van het transmissienet met het Vlaamse distributienet vertoont doorheen de jaren een algemeen dalende trend. Voor injectie is die trend stijgend. Dat blijkt uit onderstaande grafiek, die per jaar en per maand de hoogste gezamenlijke afname- en injectiepiek (in GW) op de koppelpunten weergeeft.

⁹ Die piekbelasting hangt af van de mate waarin gezinnen en bedrijven hun verbruik spreiden. Dat wordt onder meer beïnvloed door de manier waarop de nettarieven worden aangerekend. In Vlaanderen gebeurt dat sinds 2023 deels met een capaciteitstarief. In een recent rapport (link: <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/rapp-2025-11>) stelt de Vlaamse Nutsregulator kwantitatief vast dat het capaciteitstarief netgebruikers effectief aanzet om hun verbruik te spreiden en maandpieken te beperken. Vooral netgebruikers met hoge pieken, in het bijzonder EV-eigenaars, passen hun gedrag aan. Zij verlagen hun piekverbruik gemiddeld met 5%. Dat vertaalt zich in een vergelijkbare daling van de belasting op de distributienetten. Het kan zinvol zijn voor Elia om ook rekening te houden met die resultaten in zijn toekomstscenario's.

¹⁰ Study on the functioning and price evolution of the Belgian wholesale electricity market - Monitoring Report 2024, par. 1.1 Total load and residual load, <https://www.creg.be/nl/publicaties/studie-f2965>

¹¹ Studie (F)2904 van 5/12/2024 'Studie over de elektriciteitsbelevering van grote industriële afnemers in België in 2023', par. 2.1 Bestudeerd segment.

¹² Zie [dashboard aantal elektriciteitsgebruikers en hun verbruiken](#).

Figuur 6 - Synchrone piek afname en injectie op de koppelpunten

De 3 scenario's van Elia **wijken slechts beperkt af** van elkaar wat betreft jaarlijks elektriciteitsverbruik. Het geschat verbruik in 2040 in zowel het scenario met hoog elektriciteitsverbruik (ELEC) als het scenario met laag elektriciteitsverbruik (MOL) verschilt slechts 9 à 10 % van dat in het basisscenario (BASE). In combinatie met bovenvermelde bedenkingen maakt dat het risico op overschatting zelfs in het scenario met laag elektriciteitsverbruik zeer reëel. Het gebruik van meer uiteenlopende scenario's zou dat risico kunnen verminderen. Het uitvoeren van de nodige sensitiviteitsanalyses kan hier ook mede aan tegemoet komen.

3.2 Samenwerking met de distributienetbeheerders

Elia geeft aan dat de scenario's worden opgemaakt in nauwe afstemming met de distributienetbeheerders en Synergrid. De Vlaamse Nutsregulator verwelkomt deze afstemming en wijst erop dat het de nood aan coherente assumpties met de scenario's van de distributienetbeheerders opnam als voorwaarde voor de toekomst bij zijn beslissing over het vorige investeringsplan voor het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse gewest¹³: *“het investeringsplan dient te steunen op assumpties waarover werd afgestemd met de elektriciteitsdistributienetbeheerders, zodat deze assumpties coherent zijn met deze waarop de investeringsplannen van de elektriciteitsdistributienetbeheerders steunen.”* Dergelijke afstemming op vlak van scenario's is noodzakelijk om de verschillende elektriciteitsnetten op een coherente manier verder te ontwikkelen.

¹³ <https://www.vlaamsenutsregulator.be/nl/document/besl-2023-31>

De Vlaamse Nutsregulator moedigt Elia dan ook aan om hier verder werk van te maken. Voor een aantal aspecten zijn de distributienetbeheerders bij uitstek de referentie vanuit de kennis van hun net en de erop geconnecteerde netgebruikers.

In het bijzonder lijkt het de Vlaamse Nutsregulator zeker ook zinvol om de distributienetbeheerders actief te betrekken bij de verdere evolutie van het proces rond “lokale redistributie”. Fluvius bijvoorbeeld beschikt over een digitale twin van haar distributienet en is hierdoor in staat om voor een aantal types van verbruik (bv. elektrische voertuigen, warmtepompen) en productie (bv. zonnepanelen) zeer gericht te strooien. Dit vertaalt zich ook naar een gerichtere aanpak hogerop in het net, in eerste instantie de koppelpunten met het Elia-net. Door hiervan gebruik te maken kan de lokale redistributie ook voor het Elia net zo gericht mogelijk gebeuren voor deze types van verbruik en productie.

3.3 Datacenters

Voor datacenters steunen de assumpties in het consultatiedocument van Elia op het recente publieke rapport *“The Power of Compute: The Effects of Data Center Growth on Belgium's Energy System”*¹⁴ van Boston Consulting Group. Elia geeft hierbij aan dat alle scenario’s voor het federale ontwikkelingsplan uitgaan van het midden scenario uit deze BCG-studie. Dit midden scenario baseert zich op alle “aangekondigde projecten”. Het is niet helder hoe deze “aangekondigde projecten” zich verhouden tot de bij Elia gekende projecten, in de verschillende stadia van maturiteit (slechts oriëntatiestudie, detailstudie of reeds getekend aansluitingscontract).

Elia heeft recent meermaals de sterk toenemende capaciteitsvraag van datacenters onder de aandacht gebracht, onder meer in zijn gezamenlijk persbericht met Fluvius van 27 maart 2025¹⁵. In die zin lijkt het zinvol om verder te verduidelijken waarom Elia in elk van haar drie scenario’s opteert voor het midden scenario uit de BCG-studie.

3.4 CCS

Elia en Fluxys geven aan dat het finale elektriciteitsverbruik van CCS geen deel uitmaakt van de scope van de oefening, aangezien deze zal afhangen van de finale marktsimulaties.

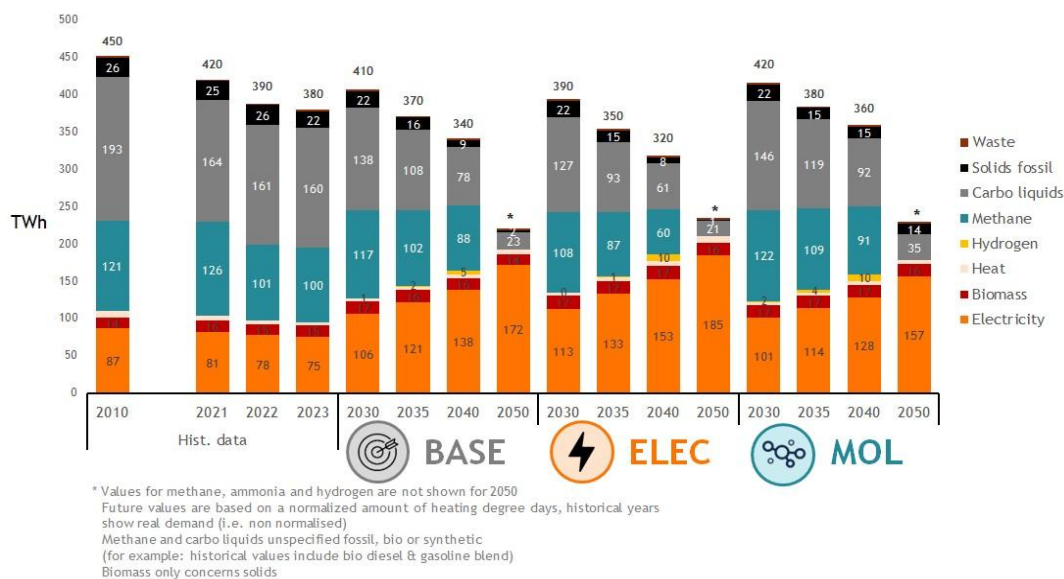
Niettemin zijn in de publieke consultatie toch een aantal ranges van indicatief elektriciteitsverbruik opgenomen voor CCS:

<i>Electricity demand for CCS [TWh]</i>	2030	2035	2040
	-0.5	1-3	7-12

Het is voor de Vlaamse Nutsregulator niet helder op basis van welke assumpties deze ranges dan wel zijn opgesteld.

¹⁴ The Power of Compute, [the-power-of-compute-the-effects-of-data-center-growth-on-belgiums-energy-system-r.pdf](#)
¹⁵ https://www.elia.be/nl/pers/2025/03/20250327_congestion-management-for-businesses

Gezien het “indicatief karakter” van bovenstaande tabel en het werken met verder niet-gedefinieerde ranges, gaat de Vlaamse Nutsregulator ervan uit dat deze getallen niet vervat zijn in de finale verbruikshoeveelheden van Figure 2-3 (zie hieronder). Het lijkt de Vlaamse Nutsregulator zinvol om dit verder te verduidelijken.

Figuur 7 – Publieke consultatie Figure 2-3 Final energy demand - excluding feedstock, international shipping, transformation and losses